

RESISTIR I SOBREVIVRE: LA CULTURA POPULAR

El cinema i la ràdio com a instruments de comunicació de masses estaven controlats pel règim però per les esclatxes s'hi filtraren sessions crítiques de cinefòrum i a les seccions de discos dedicats els contes i les cançons populars catalanes. A les llibreries es podia trobar llibre de vell no conflictiu o de contingut religiós o infantil.

EL CINEMA

El cinema fou en aquells anys, juntament amb el futbol, la distracció per excel·lència. Atreia un gran públic amb els seus temes universals i preus populars. Cada pel·lícula tenia la seva qualificació segons el públic a qui anava adreçada. Les sessions eren contínues, normalment se'n projectaven dues. Entre pel·lícula i pel·lícula es veia el NODO, que va servir durant tot el període franquista per fer propaganda del règim i enaltir la figura de Franco. Durant aquestes pauses es feia sonar l'himne espanyol, l'himne carlista, l'Oriamendi, i el Cara el Sol, mentre es projectaven les figures de Franco i José Antonio, moment durant el qual alguns aprofitaven per anar al lavabo. Però van començar a néixer focus de cinema crític. Cinefòrum va sorgir com una secció dins de les Congregacions Marianes dels jesuïtes, que tenien local social i cinema al carrer de la Mel. Aleshores, el cinema era un cinema públic amb programa doble. I diumenge a la tarda, després de la primera sessió, es feia una sessió especial amb presentadors i debat anomenada cinefòrum, Impulsors d'aquesta iniciativa foren Josep Antoni Ribes Campos, Joan Rebolleda i Miquel Ginestà que culminà anys més tard en la fundació de l'entitat Cine club.

EL PAPER DE LA CULTURA DE MASSES

La ràdio tingué un gran protagonisme com a difusora dels aspectes lúdics de l'època i com a eina de distracció de les classes populars en uns temps molt durs. Era el mitjà de comunicació més difós i amb uns preus relativament assequible dels receptors. Es programava molta música que l'emissora completava amb els discos sol·licitats i amb la radiació de comèdies i espais dramàtics. En ambdós casos el català

prohibit s'infiltrava a través dels discos amb els contes en català (El Patufet, l'Escolanet de Montserrat, la Rateta, el Timbaler del Bruc...). O bé per al públic adult les cançons tradicionals en veu de Marcos Redondo o Emili Vendrell. El 1952 es creà l'Elenc de Ràdio teatre de Ràdio Manresa.

LES LLIBRERIES, BRESSOL DE RESISTÈNCIA LINGÜÍSTICA

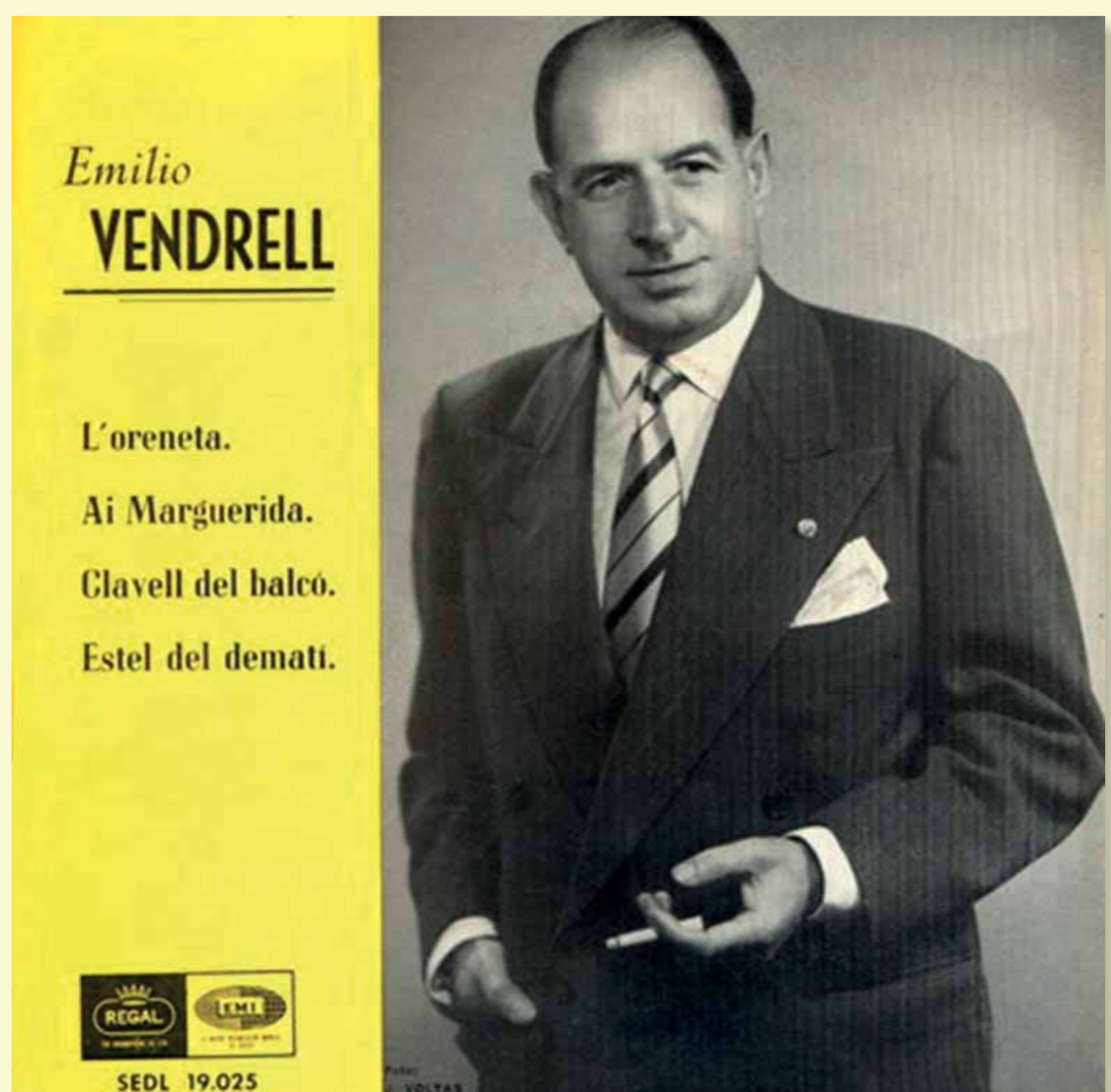
El franquisme, en el seu intent d'aniquilar qualsevol expressió pública de la cultura catalana, no va permetre fins al 1946, l'aparició d'alguna publicació en llengua catalana. L'aïllament a què es trobaven sotmesos els escriptors de l'interior, accentuava, encara més, la manca d'efectius en un col·lectiu severament afectat per l'exili. Les xarxes culturals es basaven solament en els contactes personals i activitats privades com tertúlies i reunions semiclandestines que donaven lloc a publicacions de tiratge reduït, la qual cosa feia que fossin poc conegudes i que arribessin molt tard als cercles minoritaris interessats.

Les autoritats només accediren a permetre l'aparició d'alguns llibres, com obres clàssiques de Santiago Rusiñol i de Joaquim Ruyra o la col·lecció de l'Editorial Selecta. Un dels altres llibres permesos, amb gran èxit, fou *La Teca*, del manresà Ignasi Domènech, fet que va posar en guàrdia als censors davant la mena de llibres que es podien publicar. La llengua catalana només havia de servir de vehicle de productes minoritaris i prescindibles, amb un aire poc popular. Alguns sectors ultramuntans es planyien de la presència d'alguns llibres catalans als aparadors perquè els veien com un signe de la persistència del "problema

catalán". Una altra de les excepcions van ser les reedicions de cinc títols de Josep Maria Folch i Torres, dins la Biblioteca Patufet, amb uns tiratges alts i populars.

ELS CONTES EN CATALÀ

El Patufet, revista infantil de notable èxit en temps de la República, no es tornà a editar en català fins al desembre de 1968. Amb tot, es podien trobar alguns llibres en català als aparadors de les llibreries, bàsicament contes. La primera revista en català de la postguerra es publicà sota l'empara del seminari de Solsona el març de 1951 amb el nom de *L'Infantil*.

▲ 1959. Portada d'un disc d'Emili Vendrell.

▲ 1952. Elenc de ràdioteatre de Ràdio Manresa.

▲ 1959. Portada de fulletó de Cineclub.

